

Het *echte* groene boekje

Definities, debat en acties voor een groene economie

Triple

Triple

Lunchlezing Ministerie IenM, 8 april 2014

Stephan Slingerland

‘Groene groei’ en ‘Groene economie’

- Wat is het?
- Wat gebeurt er?
- Waar gaat de discussie over?
- Wat betekent dat voor Nederland?

Vier lagen in het debat

Belangrijkste discussiepunten rond groene groei / groene economie

4.1 Doel en tempo Waarvoor doe je het?	4.2 Claims Wat levert het op?	4.3 Indicatoren Hoe meet je het?	4.4 Instrumenten Hoe realiseer je groene groei?
Economie en milieu: waar leg je het zwaarste accent?	Kan economische vooruitgang samengaan met vergroening?	Relatieve of absolute ont koppeling	Beste beleidsinstrumenten
Hoe snel en hoe ver moet de vergroening gaan?	Kunnen economische groei en milieubeheer elkaar versterken?	Productie en/of consumptie?	Is monetaarisering van de natuur wenselijk c.q. mogelijk?
Is een groene economie ook sociaal?	Brengt de groene economie de oplossing voor de milieuproblemen?	Voorbij BNP	

UNEP versus OESO

UNEP: groene economie is een 'economie die zorgt voor toegenomen menselijke welvaart en sociale gelijkheid, en tegelijk significant lagere milieurisico's en ecologische schaarstes'.

OESO: groene groei is 'economische groei zonder dat de voor ons welzijn zo belangrijke hulpbronnen en milieudiensten die de natuur ons verschaft overmatig worden geëxploiteerd'.

Brede welvaart

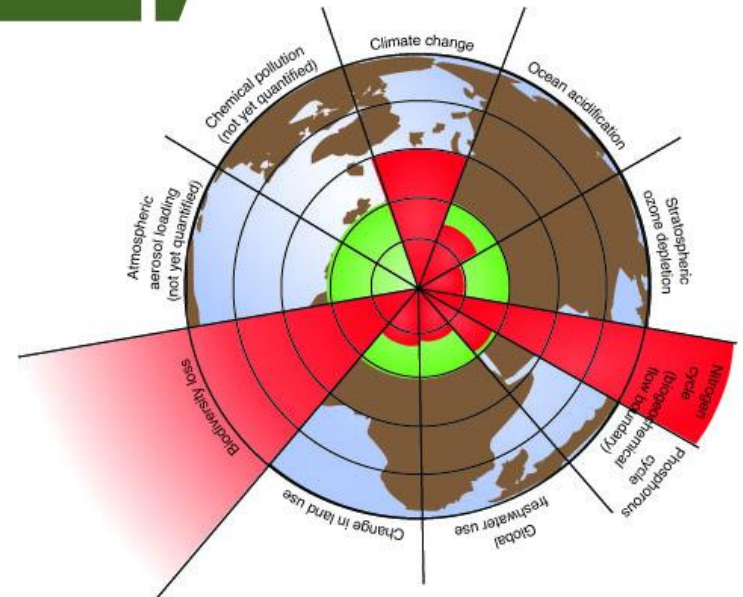
- Voorbij BNP als indicator
- Stiglitz, Sen, Jackson, Homer-Dixon, van de Klundert, ...
- Wat is welvaart, kwaliteit van leven, geluk?
- Instrumenten o.a.
arbeidstijdverkorting, minder consumeren, meer aandacht voor familie/vrienden, herziening kapitalistisch systeem, ...

Het
echte
groene
boekje

Relatieve versus absolute ontkoppeling

Relatieve ontkoppeling	Absolute ontkoppeling	Absolute ontkoppeling binnen milieugrenzen
de impact op het milieu neemt toe, maar minder hard	de impact op het milieu neemt niet toe of zelfs af	de impact op het milieu blijft gelijk of neemt af en blijft binnen aanvaarde milieugrenzen

De economie groeit...

Claims

Organisatie	Omzet	Banen
Ecorys (2009) ⁸⁵	€ 232 miljard in de EU in 2004 (2,2% van het BNP). € 319 miljard in 2008 (2,5% van het BNP)	2,8 miljoen in 2004 en 3.4 miljoen in 2008
WBCSD (2010) ⁸⁶	Verwacht US\$ 6.200 miljard in 2050 (tussen 2.800 – 9.600 miljard)	Niet beschikbaar
BIS (2012) ⁸⁷	£3.300 miljard in 2010/11	Niet beschikbaar
Roland Berger (2012) ⁸⁸	€ 1.930 miljard in de EU in 2010 € 300 miljard in Duitsland in 2011	1.4 miljoen in Duitsland in 2011 Verwacht 2.4 miljoen in 2025

- Groene Economie: Nieuwe banen en BNP groei?
- First mover advantages en afwenteling?

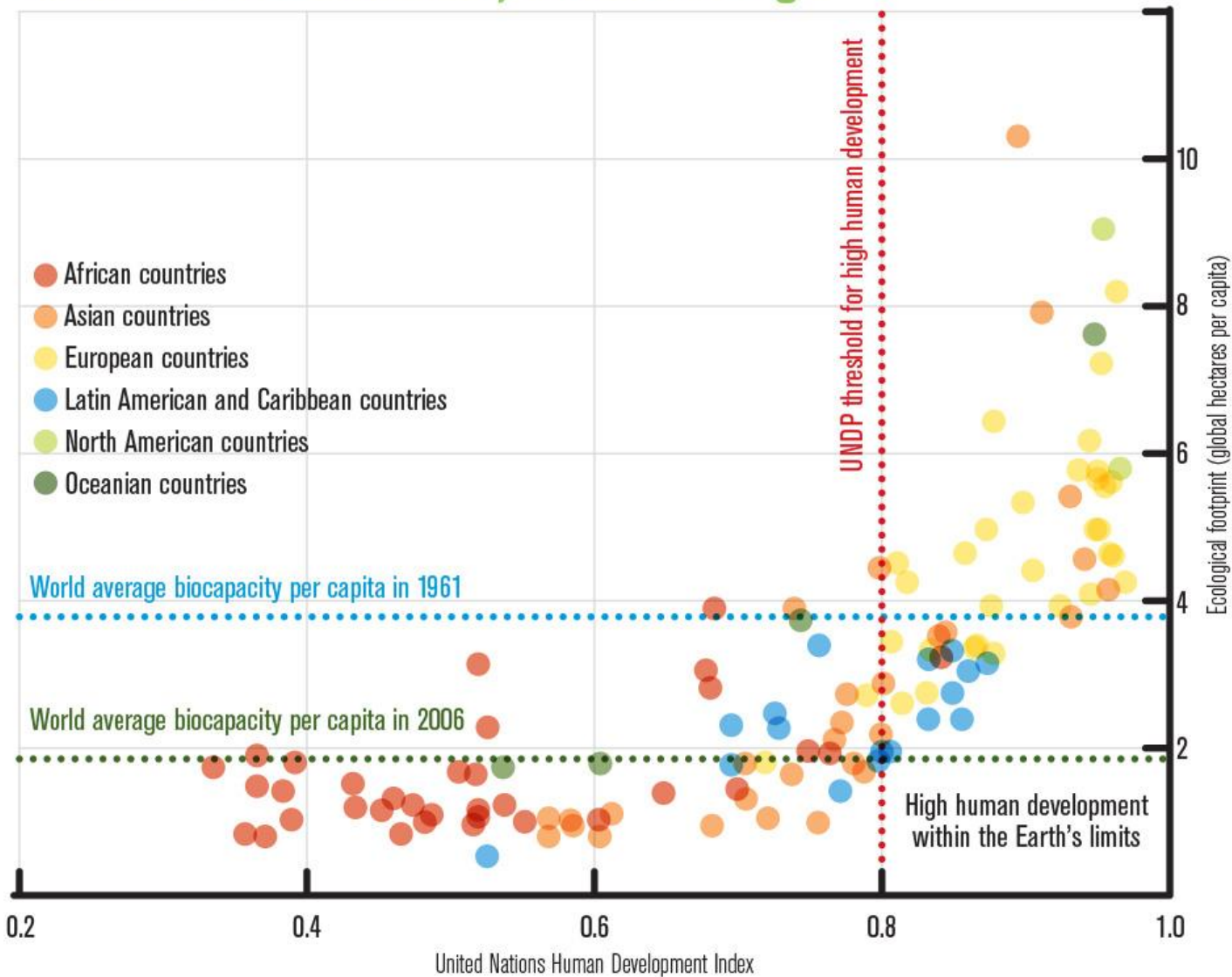
Waar staan we (1)?

Trends	Wereld	EU	Nederland
Milieu			
CO2-emissies	Relatieve ontkoppeling	Absolute ontkoppeling	Relatieve ontkoppeling
Energiegebruik	Relatieve ontkoppeling	Relatieve ontkoppeling	Relatieve ontkoppeling
Materiële productiviteit	Relatieve ontkoppeling	Absolute ontkoppeling	Absolute ontkoppeling
Zoetwaterconsumptie	Relatieve ontkoppeling	Relatieve ontkoppeling	Relatieve ontkoppeling
Bosareaal	Afname	Verbetering	Verbetering
Biodiversiteit	Afname	-	Afname
Economie			
Groene banen	-	Toename	Toename
Groene investeringen	-	Stabiel	Stabiel
Sociaal			
Levensverwachting¹¹	Toename	Toename	Toename
Armoede	Afname	-	-
Inkomensongelijkheid	Toename	Toename	Stabiel
Toegang tot drinkwater	Toename	Toename	-

(-) : Geen gegevens beschikbaar of niet van toepassing

Waar staan we (2)?

Towards a Green Economy: Twin Challenge

Nederlandse aanpak: acht domeinen

Domein	Overheidsacties
Energie	SDE+ (stimuleringsregeling voor hernieuwbare energie), SER akkoord (maatschappelijk akkoord voor de energiesector), Topsector Energie (stimulering innovatie), Visie Energiebesparing (beleidsdocument)
Biobased Economy	Cascadering van grondstoffen door bioraffinage (meervoudig gebruik met steeds lagere energieinhoud); verbeteren van de vestigingscondities voor de maakindustrie; bijdragen aan EU criteria voor grondstoffen; onderzoek, innovatie en experimenteerruimte; opheffen van belemmeringen in wet- en regelgeving
Klimaat	Klimaat roadmap 2030 (beleidsdocument); visie op energie- en klimaatpakket voor 2030 en inzet om dit in Europees verband te realiseren; internationaal realiseren van klimaatafspraken
Afval	Proefproject introductie circulaire economie (afvalpreventie en hergebruik); verduurzaming kansrijke productketens in de komende 4 jaar; inventarisatie kansen en belemmeringen circulaire economie; aanpak efficiënt gebruik grondstoffen door consumenten; innovatieprogramma afval als grondstof; uitvoering afvalbeleid.
Bouw	Revolverend fonds energiebesparing (lening met voorwaardelijke terugbetaling); verdere uitvoering van de Green Dealaanpak en uitbreiding met besparingsdeal met energiebedrijven en Woningbouwcorporaties; nadere uitwerking energiebesparing in de gebouwde omgeving; energiebesparingsconvenanten; pilot Blok-voor-Blok en innovatieprogramma's (stimuleringsprogramma's).
Voedsel	Stimuleren verduurzaming productie en consumptie; bijdragen aan innovatie en duurzaamheid in voedselketens (Visie veilig en verantwoord voedsel); vergroenen Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (bijdrage aan Europees beleid); internationalisering topsectoren Agri & Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (innovatie); boeren en tuinders belonen voor bijdragen aan landschap en natuur.
Mobiliteit	Lange-termijnvisie publiceren; bronbeleid voertuigen en brandstoffen (schone voertuigen en motoren); gedragsmaatregelen; verbeteren logistieke efficiëntie.
Water	Watersysteembenadering en delta-aanpak (waterhuishouding); waterefficiency bij alle gebruiksfuncties, onder meer door geodata en remote sensing; klimaatadaptatie: gericht op weerbaarheid tegen klimaatverandering vanuit "Building with Nature" en "Ruimte voor de Rivier"; water als speerpunt in een notitie over handel en ontwikkelingssamenwerking

Versterkingsmogelijkheden

- **Integreren** milieu- en economische **communicatie** op topniveau;
- **Kwantitatieve milieudoelen** voor alle kernonderdelen van de groene economie;
- **'Center of excellence'** onderzoek groene groei;
- **Leren en verspreiden** van successen en knelpunten bij bedrijven en burgers.

